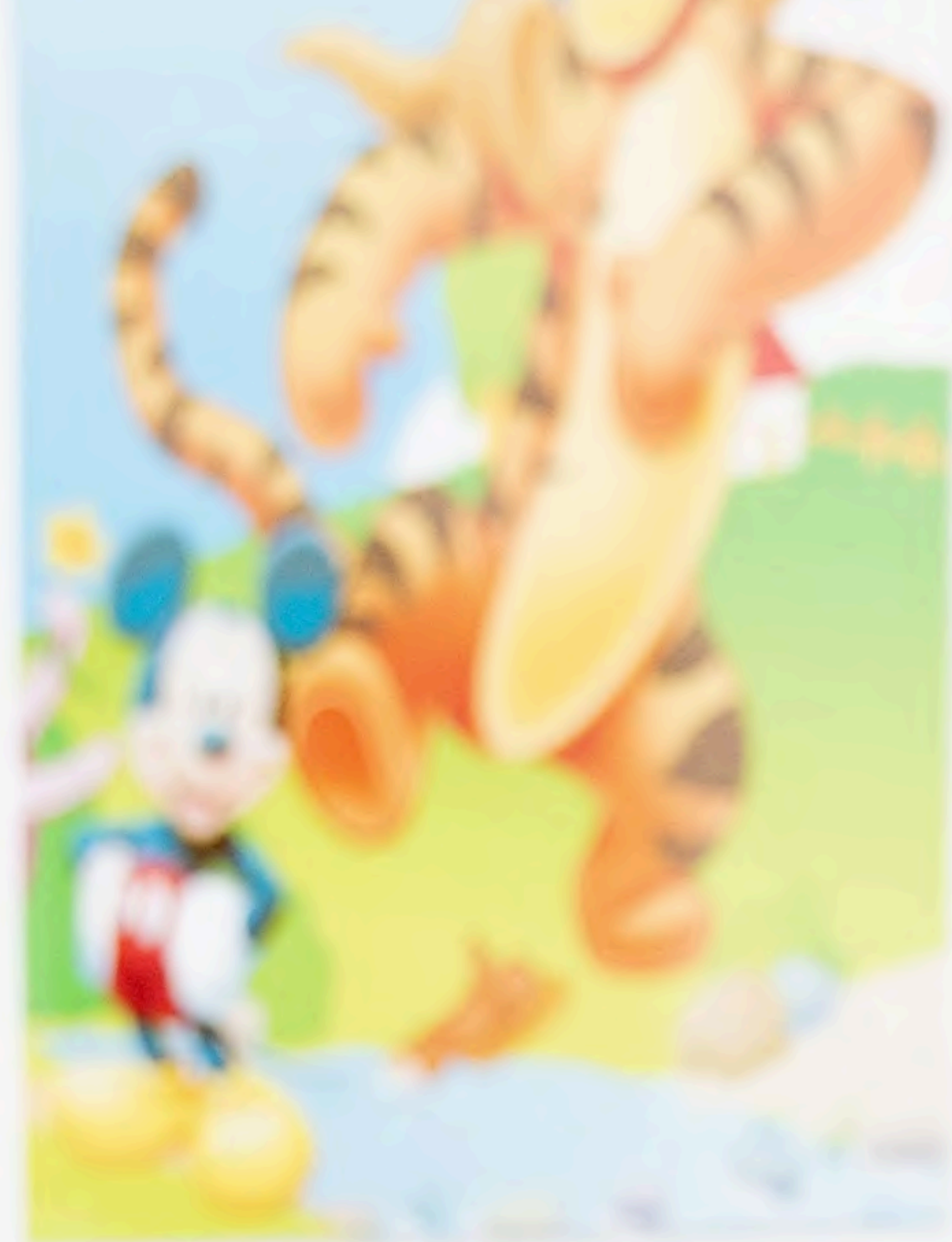

юнисеф

әрбір бала үшін

**ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БҰҰ БАЛАЛАР
ҚОРЫНЫҢ (ЮНИСЕФ)
2025 ЖЫЛДЫҚ ЕСЕБІ**

юнисеф | әрбір бала үшін

Мұқабадағы сурет:

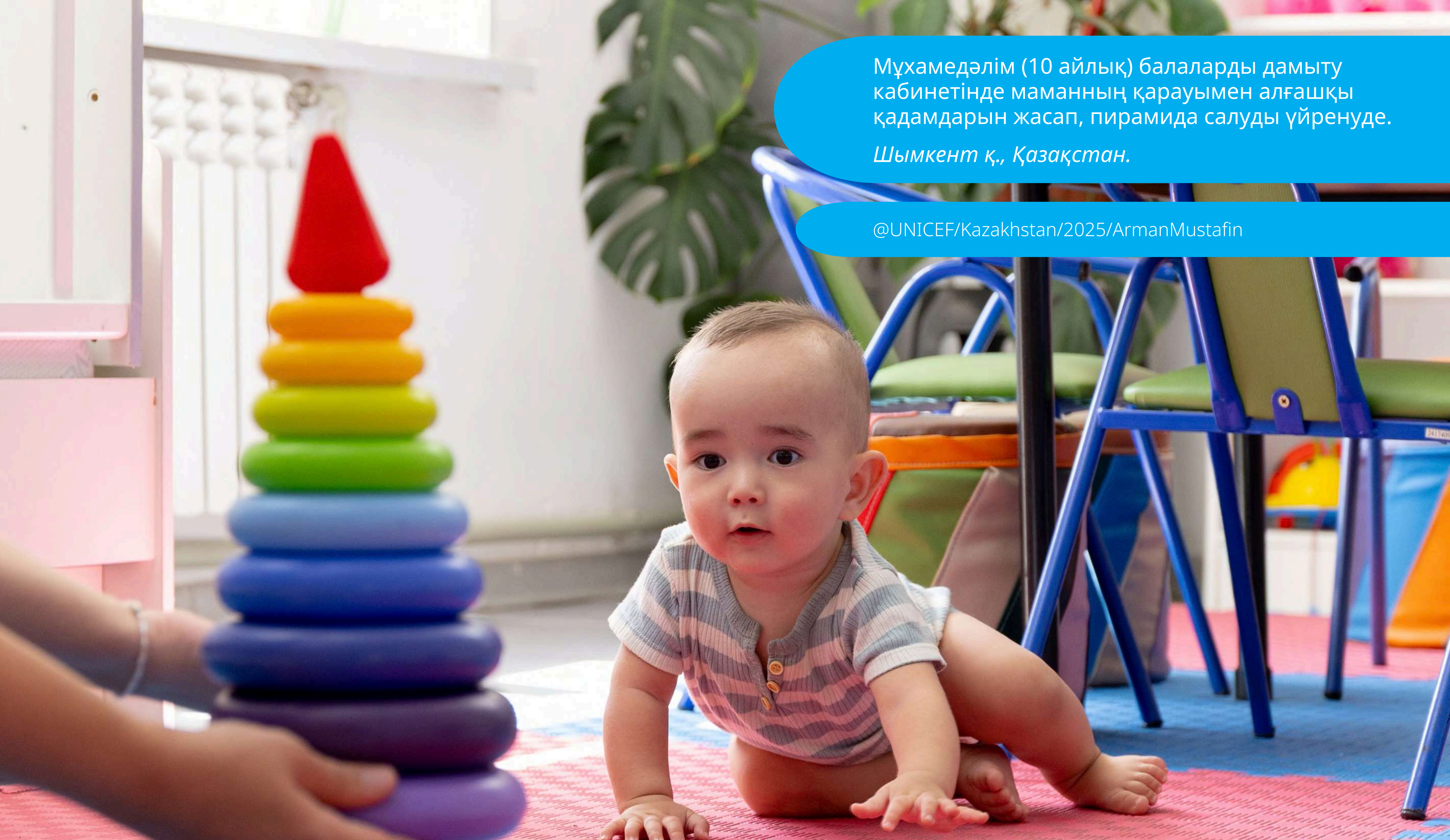
Дария (2 жаста) ұсақ моторикасын дамытуда. Ерте жастан дамыту балалардың мектепке жақсы дайындалуына көмектеседі. Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Мұхамедәлім (10 айлық) балаларды дамыту кабинетінде маманның қарауымен алғашқы қадамдарын жасап, пирамида салуды үйренуде.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Мазмұны

Жағдайға шолу	05
Негізгі нәтижелер	11
Әрбір бала аман-есен дамып, дені сау болып өседі	13
Әр бала білім алады	17
Әр бала зорлық-зомбылық пен қанаудан қорғалады	20
Әр бала қауіпсіз және таза ортада өмір сүреді	22
Әрбір бала өмірде тең мүмкіндікке ие	24
Салааралық жұмыс	26
Серіктестік	31
Инновациялар және алынған сабақтар	37

АЯЛЫҚ СОТ

АРАЙЛЫМ СПАНДИЯР
Алматы қ.

Спандияр Арайлым (15 жас, Алматы қ.), «Балалар шығармашылығындағы Конституция» республикалық сурет байқауының жеңімпазы. ҚР Конституциялық Соты, Оқу-ағарту министрлігі және ЮНИСЕФ-тің Конституцияның 30 жылдығына орай ұйымдастырған бұл бастамасы балалардың қатысу құқығы мен құқықтық мәдениетін қолдауға бағытталған.

Астана қ., Қазақстан.

Жағдайға шолу

2025 жылы Қазақстан балалардың жағдайын жақсарту мен олардың құқықтарын толық қамтамасыз етуді жеделдету мақсатында заңнамалық және нормативтік реформалардың ауқымды легін бастады. Шаралар денсаулық сақтау, білім беру, отбасылық саясат, әлеуметтік қорғау, зорлық-зомбылықтың алдын алу және цифрлық қауіпсіздік салаларын қамтыды, бұл бытыраңқы араласудан біріктірілген, алдын алуға бағытталған және құқықтарға негізделген жүйеге көшуді көрсетті.

Қазақстан сондай-ақ БҰҰ-ның 2030 жылға дейінгі күн тәртібіне бейілділігін растап, Тұрақты даму мақсаттарын (ТДМ) ұлттық жоспарлауға кеңінен интеграциялауға көшті. Маңызды оқиға — БҰҰ-ның Жоғары деңгейдегі саяси форумында 2024 жылғы МИКС (Мультииндикаторлық кластерлік зерттеу) нәтижелеріне негізделген Үшінші еркін ұлттық шолуды (ЕҰШ) ұсыну болды. Алматыда Орталық Азия мен Ауғанстанға арналған БҰҰ-ның өңірлік ТДМ орталығының ашылуы Қазақстанның тұрақты дамуды ілгерілету және трансшекаралық ынтымақтастықты нығайту жөніндегі өңірлік хаб ретіндегі ұстанымын одан әрі нығайтты.

Қазақстан гендерлік теңдік саласында тұрақты ілгерілеушілік көрсетуді жалғастырып, Гендерлік теңсіздік индексінде 172 елдің ішінде 50-орынға ие болды. 0,182 төмен көрсеткіші денсаулық сақтау, құқықтар мен мүмкіндіктерді кеңейту және экономикаға қатысу салаларындағы жоғары нәтижелерді көрсетеді.

Адами капиталға салынған мемлекеттік инвестициялар құрылымдық институционалдық реформалармен ұштасып, есептілікті арттыруға, қызмет көрсету сапасын жақсартуға және ұлттық, сондай-ақ субұлттық деңгейлерде балалардың мүдделеріне бағытталған саясатты ілгерілетуге деген нық бейілділікті көрсетуді жалғастырды.

Қазақстанның демографиялық профилі даму саласындағы ұзақ мерзімді жетістіктер үшін бірегей мүмкіндік береді. Халықтың жартысына жуығы 30 жасқа толмағандар және алдағы екі онжылдықта бұл когорта ел тарихындағы ең көп жұмыс күшін құрайтын болады. Дұрыс саясат жүргізілген жағдайда, бұл демографиялық ауысу өнімділікті арттыру, үй шаруашылықтарының табысын өсіру және тұрақты экономикалық өсу есебінен елеулі «демографиялық дивиденд» әкелуі мүмкін.

Comic Con Astana фестивалінің қатысушысы ЮНИСЕФ павильонындағы интерактивті ойындар арқылы бала құқықтарымен танысуда.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/RomanKopanev

Экономикалық өсу 2025 жылы мұнай секторы мен жоғары ішкі сұраныстың қолдауымен тұрақты болды. ЖІӨ жылдың алғашқы тоғыз айында шамамен 6,3 пайызға өсіп, халықаралық болжамдардан асып түсті. Инвестициялардың өсуі де (16,1 пайыз) оң траекторияға ықпал етті. Дегенмен, инфляция ХВҚ болжамдары бойынша 10–13 пайыз аралығында сақталып, күрделі мәселе болып қалды. Экспансиялық фискалдық саясат, соның ішінде Ұлттық қордан бөлінген қомақты трансферттер және ЖІӨ-нің 8 пайызынан асатын мұнайлық емес бюджет тапшылығы бағаның өсуіне қысым көрсетуді жалғастырды. Фискалдық тұрақтылықты нығайту үшін Үкімет 2025 жылы жаңа Бюджет кодексі мен Салық кодексін қабылдады, олар Ұлттық қорға тәуелділікті кезең-кезеңімен төмендетуге және ұзақ мерзімді тәртіпті нығайтуға бағытталған.

6.3%

ЖІӨ-НІҢ ӨСУІ

жылдың алғашқы тоғыз айында

16.1%

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ӨСІМ

оң динамиканы қолдайтын

АЛАЙДА

10–13 ПАЙЫЗДЫҚ

ИНФЛЯЦИЯ ДЕҢГЕЙІ

негізгі мәселе болып сақталды.

Жалпы ілгерілеушілікке қарамастан, өңірлік теңсіздіктер айқын болып қалуда. Жан басына шаққандағы табысы ең төмен аймақтарда балалардың мұқтаждығы ең жоғары екені 2024 жылғы МИКС нәтижелерімен расталды. Тұрғылықты жері мен табыс деңгейі қолайсыз жағдайдың ең күшті болжаушылары болып табылады. Табысы төмен 40 пайыздық топтағы балалар, әсіресе ауылдық жерлердегілер, білім беру, қауіпсіз ауыз суға қолжетімділік және қаржылық инклюзия салаларында тұрақты қиындықтарға тап болуда. Цифрлық технологияларға қолжетімділік бүкіл ел бойынша жақсарды, бірақ қаладағы аз қамтылған отбасылар мобильді байланыс пен интернетке қол жеткізуде әлі де артта қалып отыр. Сонымен қатар, қалалық кедей балалар арасында жіті арықтау көрсеткіштері басқа топтармен салыстырғанда жоғары. Жіті арықтау (4,5%) және салмақ жетіспеушілігі (2,4%) ұлттық деңгейде аз таралған, бірақ олар негізінен ұлдар мен ауылдық жерлердегі қолайсыз үй шаруашылықтарында шоғырланған.

Оң үрдіс ретінде бес жасқа дейінгі балалар арасында артық салмақтың таралуының төмендеуін (7,5%) атап өтуге болады, бірақ ауқатты үй шаруашылықтарынан шыққан ұлдар көбірек қауіпке ие, бұл баланың ерте жастағы тамақтануындағы гендерлік және әлеуметтік-экономикалық факторларды ескерудің маңыздылығын көрсетеді.

Ұлболсын (2 жаста) анасымен және бала дамытушы маманмен бірге білім алуда.

Шымкент қ., Қазақстан.

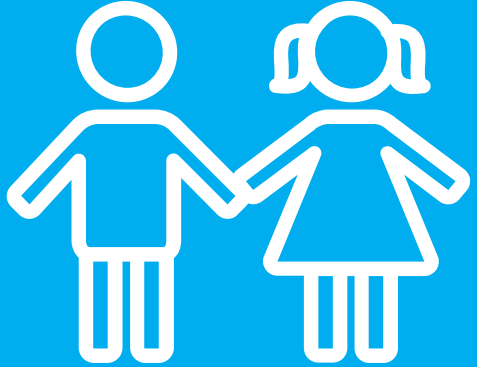
@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Ең үлкен теңсіздік мектепке дейінгі тәрбие мен ұйымдасқан оқыту саласында байқалады. Мектепке дейінгі біліммен қамту аналарының білім деңгейі төмен, аз қамтылған үй шаруашылықтарындағы балалар арасында 55%-ды құраса, білімі жоғары аналары бар ауқатты отбасылардан шыққан балалар арасында 77%-ды құрайды. Сол сияқты, ұйымдасқан оқытуға қатысу көрсеткіші кедей отбасылардан шыққан балалар арасында ең төмен және білімі жоғары аналары бар ауқатты отбасылардан шыққан қыздар арасында ең жоғары, бұл өмірдің ерте кезеңдеріндегі тұрақты әлеуметтік-экономикалық градиенттерді көрсетеді.

2025 жылы кедейлік деңгейі аздап төмендеді: халықтың 5,3 пайызы күнкөріс минимумынан төмен өмір сүрді (2024 жылғы 5,6 пайызбен салыстырғанда). Жағдай жақсарғанымен, көрсеткіштер 2022 жылғы деңгейге әлі оралған жоқ. Балалар бұл мәселеден пропорционалды емес түрде зардап шегуде: 2025 жылы олардың 7,2 пайызы кедейлік шегінен төмен өмір сүрді (2022 жылғы 9,1 пайызбен салыстырғанда). Ауыл балалары ерекше осал: олардың арасындағы кедейлік деңгейі 10 пайызды құрайды, бұл қала балалары арасындағы 6,4 пайыздан едәуір жоғары. 2023 жылы балалар кедей халықтың 40

пайызын құрады (2006 жылғы 27 пайызбен салыстырғанда). Климаттық шоктар, әсіресе ауылдық және аз қамтылған отбасылар үшін осалдықты одан әрі арттырады. Қазақстан климаттық қауіптерге көршілеріне қарағанда азырақ тап болғанымен, оның бейімделу әлеуеті шектеулі болып қалуда.

Қазақстан 2025 жылы өңірлік цифрлық көшбасшы ретіндегі беделін нығайтуды жалғастырды. Цифрлық трансформацияға салынған қомақты инвестициялар әлеуметтік қорғау қызметтерінің қолжетімді, ашық және тиімді болуына ықпал етті. ЮНИСЕФ Үкіметке, атап айтқанда Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігіне — «Отбасының цифрлық картасы» (ОЦК) ақпараттық жүйесі мен баллдық бағалауға негізделген жаңа тәсілдің арқасында әлеуметтік көмектің категориялық моделінен қажеттілікке негізделген атаулы моделіне (АСП) көшуге қолдау көрсетті. Жыл ішінде Қазақстан сондай-ақ Орталық Азиядағы алғашқы Жасанды интеллект туралы заңды қабылдады, ЖИ дамытудың ұлттық жоспарын іске қосты және цифрлық даму және ЖИ саласындағы бейінді министрлікті құрды.

7.2%

Кедейлікте өмір сүретін балалар
2022 жылғы 9,1%-бен салыстырғанда төмендеу байқалғанымен, балалар бұл мәселеден әлі де көбірек зардап шегуде.

10% **АУЫЛДЫҚ ЖЕРЛЕРДЕГІ БАЛАЛАР КЕДЕЙЛІГІ**

Ауылдық аймақтарда кедейлік деңгейі 10%-ға жетеді, ал қалалық балалар арасында бұл көрсеткіш 6,4%-ды құрайды.

Ясмина (2 жаста) жануарлардың суреттерін зерттеуде. Ата-анамен бірге кітап оқу когнитивті дамудың негізін қалайды.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

БҰҰ-ның Мүгедектігі бар адамдардың құқықтары жөніндегі комитетінің Қазақстанның мүгедектіктің медициналық моделіне тәуелділігі мен антидискриминациялық заңнамадағы олқылықтарды атап өткен ұсынымдарын орындай отырып, Үкімет 2025–2030 жылдарға арналған Инклюзивті саясат тұжырымдамасын қабылдады. ЮНИСЕФ мүгедектігі бар адамдардың құқықтары туралы ұлттық заңнамаға өзгерістер енгізу жөніндегі заң жобасын дайындауға техникалық қолдау көрсетіп, оның халықаралық стандарттар мен БҰҰ-ның Мүгедектер құқықтары туралы конвенциясына сәйкестігін қамтамасыз етті.

2025 жылдың ерекше маңызды оқиғасы — дәлелді әлеуметтік саясатты ілгерілету болды. Ұлттық статистика бюросы (ҰСБ) ЮНИСЕФ-тің қолдауымен көпөлшемді кедейлікті өлшеу әдістемесін аяқтады. Ол 2026 жылдың қаңтарында мақұлданды және әлеуметтік бағдарламаларды дәлірек бағыттауға, құрылымдық теңсіздікті жоюға және ұлттық саясатта «ешкімді артта қалдырмау» қағидатын іске асыруға мүмкіндік береді.

Интернаттық мекемелердегі балалар саны 2023 жылғы 11 281-ден 2024 жылы 13 532-ге дейін өсті, бұл негізінен балалар күтімдегі балалардың ұлттық дерекқорын қайта қараудан кейін деректердің дәлдігінің артуымен байланысты. 2025 жылы енгізілген заңнамалық түзетулер отбасылық күтімді басымдыққа алу, кәсіби тәлімгерлік жүйесін ресімдеу және осал балалармен жұмыс істейтін мамандардың біліктілік талаптары мен есептілік стандарттарын арттыру арқылы ата-анасының қамқорлығысыз қалған балаларға арналған кепілдіктерді нығайтты. Зорлық-зомбылықтың, соның ішінде буллинг пен қатыгездіктің алдын алу шаралары заңдық жауапкершілікті қатаңдату, қадағалау механизмдерін жетілдіру және үйлестірілген алдын алу бағдарламаларын енгізу арқылы күшейтілді.

13,532

ИНТЕРНАТТЫҚ
МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ
БАЛАЛАР

Саны 2023 жылғы 11 281 көрсеткішінен артты, бұл деректер дәлдігінің жақсаруымен байланысты.

Мариям (2 жаста) ойын алаңында.
Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

| Негізгі нәтижелер

2025 жылы ЮНИСЕФ Қазақстан Үкіметіне денсаулық сақтау, білім беру, қорғау және әлеуметтік жүйелерді нығайту арқылы елдегі балалардың жағдайын жақсартуға қолдау көрсетті.

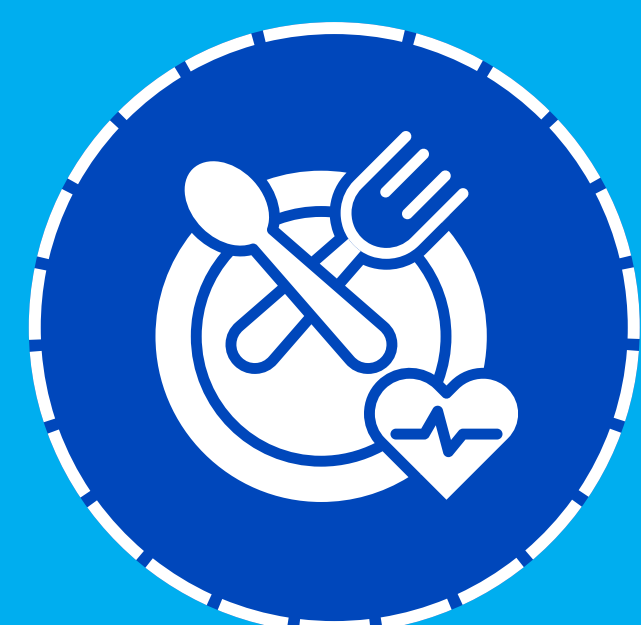
80%

гендерлік сезімтал үйге бару қызметтерін көрсететін медицина қызметкерлері

2,000

балалардың тұрақтылығын арттыру үшін жаңғыртылған әлеуметтік нысандар

1.7 миллион

жақсартылған мектептегі тамақтанумен қамтылған балалар

2025–2030

мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын ілгерілету үшін қабылданған инклюзивті саясат тұжырымдамасы

1,300

көмекші технологиялар алған мүгедектігі бар балалар

МИКС 2024

балаларға бағытталған саясатты жоспарлауға негіз болған ұлттық зерттеу аяқталды

42,000

дағдыларды дамыту бағдарламаларына қатысқан жасөспірімдер

10,000

жастарды тарту бағдарламалары арқылы жұмылдырылған жастар

1,4 миллион

зорлық-зомбылықтың алдын алу науқандары арқылы қамтылған адамдар

20,000

жас еріктілер отырғызған ағаштар

Әрбір бала аман-есен дамып, дені сау болып өседі

Негізгі жетістіктер

Нәресте өлімі 7,67-ден 6,80-ге дейін төмендеп, балалардың өмір сүру көрсеткішінің жақсарғанын көрсетті

2 000-нан астам маман тамақтану стандарттары мен құралдары бойынша оқытылды

Саясат пен қызметтерді нығайту үшін балалардың психикалық денсаулығы бойынша ұлттық бағдарлама бастамаланды

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ

Нәрестелер өлімі 2023 жылғы 7,67-ден 2024 жылы 6,80-ге дейін төмендеуін жалғастырды, бұл ерте жастағы балалардың тірі қалу көрсеткіштерінің айтарлықтай жасарғанын көрсетеді. 2025 жылы ЮНИСЕФ Қазақстан Үкіметіне денсаулық сақтау қызметтерін, әсіресе баланың ерте дамуы (БЕД), патронаждық модельдер, иммундау және жасөспірімдердің психикалық денсаулығы салала-рында нығайтуға ауқымды қолдау көрсетті.

ЮНИСЕФ баланың ерте дамуы және ерте араласу қызметтерін алғашқы медициналық-санитарлық көмек (АМСК) деңгейіндегі педиатриялық көмек стандартына интеграциялауға, соның ішінде емханалар құрылымында Даму және ерте араласу орталықтарын құруға және олардың қызметін регламенттеуге қолдау көрсетті. Бала дамуын мониторингілеу жөніндегі нұсқаулық (GMCD) Қазақстан контекстіне бейімделді және әлеуетті арттыру шараларын жүргізу үшін 16 ұлттық мастер-тренер даярланды.

Патронаждың әмбебап-прогрессивті моделін (ПӘПМ) одан әрі нығайту үшін ЮНИСЕФ педиатриялық АМСК стандарттарына гендерлік-сезімтал тәсілдерді интеграциялау бойынша техникалық сараптама ұсынды, оқу модульдерін жаңартты және модельдің мақсаттарын, функцияларын, нәтижелерін және ресурстарын ұлттық бағалаудан өткізді. Модельді бүкіл елге тарату мақсатында нұсқаушылар мен мамандар үшін тренингтер өткізілді. Нәтижесінде, үйге патронаждық бару қызметін көрсететін және гендерлік-сезімтал күтім, ерте ынталандыру және жауапты ата-ана болу саласында тиісті дағдыларға ие медицина қызметкерлерінің үлесі 10%-дан (2019 ж.) 80%-ға (2025 ж.) дейін өсті.

Медицина қызметкері анасына 14 күндік Айбибіні емізудің және нәресте күтімінің дұрыс жолдарын үйретуде.

Облыстық аурухана, Шымкент қ.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Бала дамыту кабинетінің маманы 8 айлық Дарынды тексеруде.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

ЮНИСЕФ сондай-ақ вакцинация мәселелері бойынша тұлғааралық байланыс жөніндегі оқу модулін бейімдеу арқылы ұлттық иммундау жүйесін нығайтты. Мастер-тренерлерді даярлау бағдарламасы 200-ден астам маманға ата-аналармен тиімді жұмыс істеу және балаларды иммундаумен қамтуды кеңейтуді қолдау дағдыларын меңгеруге көмектесті.

ЮНИСЕФ-тің Қазақстан Үкіметімен сатып алу саласындағы серіктестігі қауіпсіз, қолжетімді және сапалы дәрі-дәрмектер мен медициналық тауарларға дер кезінде және тең қолжетімділікті қамтамасыз етудің маңызды механизмі болып қала береді. 2025 жылы ЮНИСЕФ жалпы құны 5,6 млн АҚШ долларын құрайтын вакциналардың төрт түрін, антиретровирустық препараттарды (АРВ) және OraQuick АИТВ-ға өзді-

гінен тест тапсыру тестерін сатып алуды қолдап, сапаны қамтамасыз етуді, экономикалық тиімділікті және сатып алудың халықаралық стандарттарына сәйкес толық ашықтықты қамтамасыз етті.

Денсаулық сақтау саласындағы жаһандық қауіпсіздік күн тәртібі аясында Астана, Алматы, Шымкент, Ақтау, Семей және Көкшетау қалаларында ЮНИСЕФ-тің алты жастар комьюнити-орталығының (Youth Community Hubs) құрылуының арқасында жастардың қатысуы айтарлықтай кеңейді. «Сау Бол» бағдарламасы аясында 2 000-нан астам жаңа ерікті жұмылдырылды, ал 4 476 адам қоғамдастықтардың қоғамдық денсаулық сақтау саласындағы төтенше жағдайларға дайындығын нығайту үшін онлайн-тренингтен өтті.

ТАМАҚТАНУ

ЮНИСЕФ Қазақстандағы балалар арасындағы артық салмақпен, семіздікпен және микронутриенттер тапшылығымен күресу жөніндегі ұлттық күш-жігерді қолдауды жалғастырып, 1,7 млн бастауыш сынып оқушысы үшін мектептегі тамақтану сапасын арттыруға ерекше назар аударды. Денсаулық сақтау және Оқу-ағарту министрліктері Қазақ тағамтану академиясымен және ЮНИСЕФ-пен бірлесіп әзірленген білім беру мекемелеріне арналған ұлттық тамақтану стандартын ресми түрде бекітті.

Стандарт сатып алудың, тамақ дайындаудың, қоғамдастықты тартудың және тамақтану мәселелері бойынша оқытудың нақты процедураларын анықтайды; қант, тұз және қаныққан майлардың мөлшерін шектеу ережелерін белгілейді; сондай-ақ мектептерде зиянды тамақ өнімдері мен сусындарды сатуды шектейді. Ол сондай-ақ толыққанды тамақтануды қамтамасыз ету үшін өнімдердің әртүрлі топтарының — ет, балық, сүт өнімдері, жемістер, көкөністер, бұршақ дақылдары мен дәнді дақылдардың қажетті мөлшері мен тұтыну жиілігін белгілейді.

Мектеп мәзірінің нәрлі заттардың мөлшері бойынша ұлттық стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін ЮНИСЕФ ата-аналар мен мектептерге тағамдардың макро-және микронутриенттік құрамын бағалауға мүмкіндік беретін онлайн-қосымша әзірледі. ЮНИСЕФ-тің қолдауымен Ұлттық қоғамдық денсаулық сақтау орталығы мен Ұлттық салауатты тамақтану орталығы

2 000 медицина қызметкерін, жергілікті ведомстволардың қызметкерлерін, мектеп тағамын жеткізушілерді және мектеп әкімшілерін жаңа стандарттар мен веб-қосымшаны пайдалану ережелеріне үйретті.

ЮНИСЕФ сондай-ақ мектептер мен балабақшаларға арналған ұсынылған мәзірлерді әзірлеуге және отбасылар, педагогтар мен тағам жеткізушілер үшін кешенді ресурс болып табылатын мектеп тағамы бойынша мамандандырылған ұлттық веб-сайттың іске қосылуына қолдау көрсетті.

ПСИХИКАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ

Ұлттық деректерге сәйкес, жасөспірімдердің 16,6%-ы төмен психологиялық әлауқат немесе ықтимал депрессия белгілерін көрсетеді. Олардың жартысына жуығы ата-анасының келісімін алу талаптарына байланысты ПДПӘҚ (психикалық денсаулық және психоәлеуметтік қолдау) қызметтеріне жүгінбейді. Өзіне-өзі қол жұмсау жасөспірімдер мен жастар (10–24 жас) арасындағы өлімнің негізгі себебі болып қала береді, бұл ретте суицид көрсеткіштері жас ұлғайған сайын күрт өседі және ауылдық жерлерде жоғары.

Зере (9 айлық) ойын алаңында анасымен бірге. Отбасының қолдауы — баланың эмоционалдық дамуының кепілі.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Ақкербез (2 жаста) бала дамыту кабинетінде ойын арқылы когнитивті дағдыларын дамытуда.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Балалардың психикалық денсаулығы мен әл-ауқатын ілгерілету, сондай-ақ суицид көрсеткіштерін төмендету ұлттық басымдық болып қала береді.

2025 жылғы сәуірде Үкімет «Қазақстан балалары» ұлттық бағдарламасын әзірлеуге бастамашы болды және ЮНИСЕФ психикалық денсаулық саласындағы саясатты, заңнаманы және ведомствоаралық жүйелерді нығайту бойынша техникалық ұсынымдар берді. Қолдау қызметтердің қолжетімділігін, қамтылуын, сапасын және ведомствоаралық өзара іс-қимылды жақсартуға бағытталды.

2025 жылғы тамызда «Өркен» институты ЮНИСЕФ-тің қолдауымен мектептердегі буллингтің, суицидтің және зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша ұлттық

Кешенді жоспарды әзірлеуді бастады. Психологиялық қолдау қызметтері жаратты ескеретін стандартталған оқыту бағдарламасын енгізу арқылы күшейтілді. ЮНИСЕФ 51 ұлттық тренерді (әр өңірде кемінде біреуден) даярлады, олар кейіннен 204 маманды, соның ішінде мектеп психологтары мен ата-аналармен жұмыс жөніндегі мамандарды оқытты.

ЮНИСЕФ ПДПӘҚ мәселелерін мемлекеттік жүйелерге интеграциялауды қолдап, білім беру секторында бірыңғай психологиялық қызметтер жүйесін құруға ықпал етті. ПДПӘҚ бойынша стандарттар мен нұсқаулықтар жастар денсаулық орталықтарында (ЖДО) сынақтан өткізілді және масштабталды, ал сапаны қамтамасыз ету үшін аккредиттеу жүйесі енгізілді.

Әрбір бала білім алады

Негізгі жетістіктер

4 600-ден астам алдыңғы қатардағы қызметкер ерте жастағы балаларға арналған қызметтерді нығайту бойынша оқытылды

166 700-ден астам ата-ана бала дамуы туралы ақпарат алды

Жастар бастамалары 60 мектепті қамтып, 25 682 оқушыны тартты

2025 жылы ЮНИСЕФ-тің дәлелді адвокациясы Оқу-ағарту министрлігін мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды (МДТО) қаржыландыру механизмдерін, сондай-ақ қолжетімділікті, теңдікті, инклюзияны және сапаны жақсарту үшін ассистивті технологиялардың ұлттық экожүйесін қайта қарауды қолдады. МДТО және білім беру саласындағы күн тәртібі жоғары деңгейдегі басшылықтың, атап айтқанда оқу-ағарту, денсаулық сақтау, еңбек және әлеуметтік қорғау министрлерінің қатысуымен, сондай-ақ ЮНИСЕФ-тің БЕД, білім беру, мүгедектік, цифрлық оқыту және қаржыландыру мәселелері жөніндегі өңірлік кеңесшілерімен және мамандарымен техникалық диалог аясында іске асырылды.

Ресми қамту көрсеткіштері жоғары болғанымен, 2024 жылғы МИКС деректері 3–5 жас аралығындағы балалардың тек 68,7%-ы ғана мектепке дейінгі мекемелерге баратынын көрсетеді, бұл әдістемелік сәйкессіздіктерді анықтайды және көрсеткіштерді халықаралық стандарттармен үйлестіру қажеттілігін көрсетеді. Ауылдық жерлердегі, аз қамтылған отбасылардағы балалар мен мүгедектігі бар балалардың сапалы және қолжетімді мектепке дейінгі білім алуға мүмкіндігі ең аз. 2024 жылы мүгедектіктің 10 пайыздық таралуына қарамастан, балабақшаларға мүгедектігі бар балалардың тек 1,4%-ы ғана қабылданды.

ЮНИСЕФ теңдік қағидаттарын ескеретін жан басына шаққандағы қаржыландыру формуласын енгізуді, жекеменшік балабақшаларда инклюзия үшін ынталандыруды кеңейтуді және сапаны қамтамасыз ету механизмдерін нығайтуды ұсынды.

Талшын (1 жаста) әкесімен ойын арқылы жаңа дағдыларды меңгеруде. Баланың ерте дамуына әкелердің белсенді қатысуы оның танымдық қабілеттерін арттырып, эмоционалдық байланысты нығайтады.

Өскемен қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

№80 IT мектеп-лицейінің 6-сынып оқушысы Айкөркем Орақбаева оқу процесінде цифрлық технологияларды қолдануда.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/TimurYerketayev

ЮНИСЕФ-тің қолдауымен Үкімет БЕД және ерте араласу бойынша тарихтағы тұңғыш бірлескен «Satti Bastau» кешенді жоспарын (2025–2027) әзірледі. Бұл айтулы жоспар әрбір баланың өміріндегі ең жақсы бастауды қамтамасыз ету үшін денсаулық сақтау, оқу-ағарту және әлеуметтік қамсыздандыру министрліктерінің алғашқы үйлестірілген іс-қимылын білдіреді. Ол баланың ерте дамуы мен ерте араласу бойынша жоғары сапалы қызметтерді көрсетудің бірыңғай құрылымын белгілейді.

ЮНИСЕФ сондай-ақ Үкіметке қызмет көрсету жүйесін нығайтуда техникалық қолдау көрсетуді жалғастырды: 4 600-ден астам алдыңғы шептегі қызметкер мен 1 000 ата-ана онлайн-оқытуға қол жеткізді, ал 166 700-ден астам ата-ана ЮНИСЕФ платформалары арқылы бала дамуының кезеңдері туралы ақпарат алды. 2025 жылғы қазандағы ұлттық конференция ұлттық міндеттемелерді растаған «Әрбір бала үшін ең жақсы бастау» атты Астаналық іс-қимылға шақыруды қабылдаумен аяқталды.

ЮНИСЕФ ерте анықтау, араласу және қаржыландыру саласындағы ғылыми негізделген реформалар арқылы инклюзивті білім беру жүйесін нығайтты. Ассистивті технологиялар экожүйесін бағалау нәтижелері бойынша ЮНИСЕФ терминологияны стандарттауды, деректер жүйесін біріздендіруді және ата-аналармен өзара іс-қимылды күшейтуді ұсынды. ЮНИСЕФ мүгедектігі бар 1 300 баланы ассистивті технологиялармен қамтамасыз етті және жанама түрде 16 000-нан астам адамды қамтыды. Екі ұлттық онлайн-курс және 5 100 информатика мұғаліміне арналған нұсқаулық «Өрлеу» платформасына интеграцияланды.

ЮНИСЕФ сондай-ақ цифрлық қоғамдық игіліктер мен қыздармен бірлесіп жасалған және қазір Learning Passport платформасында қолжетімді ойындардың инклюзивті дизайны бойынша модульдер арқылы инновацияларды ілгерілетті.

ДАҒДЫЛАР

2025 жылы ЮНИСЕФ болашақ дағдыларын қолдау үшін ұлттық білім беру жүйелерін нығайтты. Техникалық көмек әлеуметтік-эмоционалдық оқыту модульдерін (10–13 жас аралығында) және психикалық денсаулық туралы хабардарлықты арттыру бағдарламаларын (14–17 жас) Ұлттық кешенді жоспар жобасына интеграциялауға көмектесті. Жалпы 2025 жылы ЮНИСЕФ қолдауы-мен дағдыларды дамыту бастамалары-на 42 000 жасөспірім қатысты, оның 50,7%-ы STEM, азамат-

тық белсенділік және жұмысқа орналасу дағдыларын жетілдірген қыздар болды.

ҚБТУ-мен Skills4Girls серіктестігі арқасында ойындарды әзірлеу бойынша ұлттық курсқа қолжетімділік модульдері қосылды, бұл STEM-дегі қыздарға әртүрлілікті, этиканы және заманауи жаһандық трендтерді көрсететін инклюзивті ойындар жасауға мүмкіндік берді.

6-сынып оқушылары Айкөркем мен Әділет мектеп кітапханасында Akelius инновациялық бағдарламасы арқылы ағылшын тілін үйренуде.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/TimurYerketayev

ЮНИСЕФ-тің қолдауымен климаттың өзгеруі саласындағы білім беру бойынша жастар бастамалары 60 мектепті қамтып, климаттың өзгеру салдарын жұмсарту және оған бейімделу мәселелері бойынша зерттеу және жобалық оқытуға 25 682 оқушыны, соның ішінде 13 810 қызды тартты.

БҰҰ жанындағы Жастар консультативтік кеңесі (50% әйелдер) БҰҰ мен Үкімет арасындағы саяси диалогты қалыптастыруды жалғастырды. Кеңес мүшелері ұлттық жастар іс-шараларына қатысты және болашақ адвокация үшін жастардың пікірін жинау мақсатында U-Report сауалнамасын бастады.

Әрбір бала зорлық-зомбылық пен қанаудан қорғалған

Негізгі жетістіктер

Зорлық-зомбылыққа негізделген тәртіп 2025 жылы 38%-ға дейін төмендеді, 2015 жылғы 52,7%-бен салыстырғанда

20 000-нан астам отбасы әлеуметтік және психологиялық қолдау қызметтерін алды

Балаларды қорғау қызметтерін қолдау үшін 31 өңірлік үйлестіруші оқытылды

15 400-ден астам отбасы тұрақты бақылауда

2025 жылы ЮНИСЕФ Қазақстанға балаларды қорғау жүйесін реформалауды ілгерілетуде және балаларға қатысты зорлық-зомбылық (VAC), психикалық әл-ауқат және баланың ерте дамуы мәселелері бойынша адвокация мен саяси диалог деңгейін көтеруде саясатты әзірлеу, институционалдық әлеуетті нығайту және қызмет көрсетуді жақсарту арқылы қолдау көрсетті. Мемлекеттік кеңесші, Бала құқықтары жөніндегі уәкіл және Сенат ЮНИСЕФ адвокациясын ілгерілетуде, бала құқықтары саласындағы ұлттық міндеттемелерді нығайтуда және «Қазақстан балалары» ұлттық бағдарламасын (2026–2030) әзірлеуді қоса алғанда, балалардың мүдделеріне бағытталған реформаларды жеделдетуде маңызды рөл атқарды.

ЮНИСЕФ Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, суицидтің алдын алу және балалардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету жөніндегі кешенді жоспарды (2023–2025) іске асыруға және алдағы «Қазақстан балалары» ұлттық бағдарламасын (2026–2030) әзірлеуге үлес қосты. ЮНИСЕФ сондай-ақ мектептегі араласуға ерекше мән бере отырып, суицид пен зорлық-зомбылықтың алдын алу бағдарламасын әзірлеуді қолдады.

Бейінді министрліктермен бірлесіп жүргізілген балаларды қорғау жүйесінің кемелдігін ұлттық бағалау заңнама, басқару, қызмет көрсету, кадрлық әлеует, үйлестіру, балалардың қатысуы және деректер жүйелері мәселелерін қамтыды. Нәтижелер Балаларды қорғау қызметтерінің минималды пакетін әзірлеуге негіз болды және жергілікті әкімдіктер жанынан Балалардың құқықтарын қорғау департаменттерін құруға қолдау көрсетті.

АComic Con Astana қатысушысы цифрлық қауіпсіздік бойынша челленджге қатысқаны үшін берілген ЮНИСЕФ білезігін көрсетуде.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/RomanKopanev

ҚР Парламентінің депутаттары, мемлекеттік органдар мен халықаралық ұйымдардың өкілдері Safe Online жаһандық қорының қолдауымен іске асырылып жатқан балаларды онлайн ортада қорғау бағдарламасының нәтижелерін талқылауда. Балаларды қорғау жүйесін нығайту — серіктестердің ортақ мақсаты.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

ЮНИСЕФ зорлық-зомбылық құрбаны болған балаларға арналған «бір терезе» қағидаты бойынша үйлестірілген көпсекторлы көмекті қамтамасыз ететін балаларға қолайлы қолдау кабинеттерінің жұмысын регламенттейтін стандарттарды әзірлеуді қолдады.

Отыз бір өңірлік үйлестіруші оқытудан өтіп, Отбасын қолдау орталықтары мен мобильді топтардың мамандары үшін каскадты тренингтер өткізді. Ұлттық деңгейде 1 500-ден астам маман оқытылды, ал мамандар шамамен 20 000 отбасына әлеуметтік, психологиялық және заңгерлік көмек көрсетті, бұл ретте 15 400 отбасы тұрақты мониторингте тұр.

ЮНИСЕФ 51 ұлттық тренер мен 204 алдыңғы шептегі маман үшін жарақатты ескеретін стандартталған оқыту арқылы психологиялық қолдау жүйесін нығайтты.

Балаларды желіде қанау мен зорлық-зомбылыққа қарсы күрес саласында ЮНИСЕФ Ішкі істер министрлігімен үйлестіруді қолдады және 10 өңірдегі киберполиция бөліністері мен полиция академияларының құзыреттерін бағалауға қа-тысты.

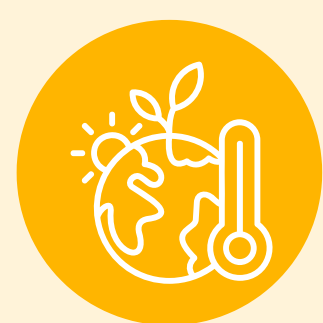
2024 жылғы МИКС деректері тәрбиелеудің зорлық-зомбылық әдістерінің деңгейі 2015 жылғы 52,7%-дан 2025 жылы 38%-ға дейін төмендегенін көрсетеді, бұл ұлттық деңгейде 28 пайыздық қысқаруды білдіреді. Соған қарамастан, кедей үй шаруашылықтарынан шыққан ұлдар мен білім деңгейі төмен аналардың балалары, әсіресе қалалық жерлерде, ең артта қалған топтар болып қала береді. Керісінше, қалаларда тұратын ауқатты отбасылардан шыққан қыздар зорлық-зомбылық шараларына ең аз ұшырайды. Бұл заңдылықтар гендерлік нормалардың, үй шаруашылығының әл-ауқатының және ата-аналардың білімінің балалардың зорлық-зомбылыққа ұшырауындағы рөлін көрсетеді.

ЮНИСЕФ зорлық-зомбылық пен буллинг мәселелері бойынша модульді Ұлттық білім беру дерекқорына интеграциялауды қолдады және қақтығыс аймақтарынан оралған балаларға арналған мониторинг жүйесін сынақтан өткізді.

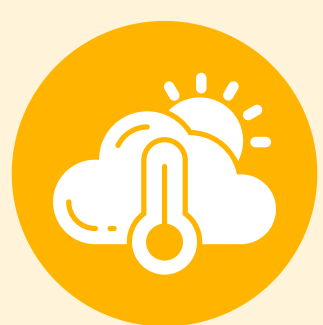
Жалпы, 2025 жыл балаларды қорғау жүйесін реформалауда, заңнаманы нығайтуда және балаларды қорғауды біріктірілген көпсекторлы жүйе ретінде тереңірек тануда айтарлықтай ілгерілеушілікпен ерекшеленді; зорлық-зомбылықтың алдын алу, жағымды ата-ана болу және онлайн-қауіпсіздік бойынша науқандар арқылы 1,4 млн адам қамтылды.

Әрбір бала қауіпсіз және таза ортада өмір сүреді

Негізгі жетістіктер

Қазақстан жаһандық климаттық бастамаларда 65 елге қосылды

Балаларға арналған алғашқы ұлттық климаттық тәуекел индексі әзірленді

Балалар құқықтары ұлттық климаттық саясатқа (NDC 3.0) енгізілді

Климатқа төзімді денсаулық сақтау жүйелері ел бойынша нығайтылды

2025 жылы ЮНИСЕФ балалардың құқықтары мен климаттық төзімділікті ұлттық климаттық саясат пен инвестициялық негіздердің ортасына қоя отырып, Қазақстанда балалардың мүдделерін ескеретін климаттың өзгеруіне қарсы күрес шараларын іске асыруды жеделдетті.

Дәлелді адвокация, атаулы техникалық көмек және жастарды тарту арқылы ЮНИСЕФ саяси міндеттемелерден балаларға бағытталған климатты институционалдандырылған басқаруға көшуді қолдады. Нәтижесінде Қазақстан балаларға арналған 2 000 әлеуметтік нысанды жаңғыртуға 1,2 млрд АҚШ доллары көлемінде инвестициялық пакет қабылдады, бұл 1,5 млн балаға әсер етеді. Бұл мемлекеттік бюджеттен 239,1 млн долларды және басқа инвесторлардан 982,6 млн долларды қамтиды, бұл ретте климатқа төзімді білім беруге, «жасыл» дағдыларға және жастардың климаттық бастамаларына басымдық беріледі.

Негізгі кезең Экология және табиғи ресурстар министрлігінің бала құқықтары мен балаларға тән осалдықтарды Қазақстанның жаңартылған Ұлттық деңгейде айқындалатын үлесіне (ҰДАУ 3.0/NDC 3.0) интеграциялау жөніндегі міндеттемесі болды, бұл балаларды жоғары қауіп тобы ретінде де, климаттың салдарын жұмсартудың белсенді қатысушылары ретінде де танитын балаларға бағытталған ҰДАУ-ге көшуді білдіреді. Бұл Экологиялық мәдениетті дамыту тұжырымдамасының (2024–2029) мақұлданыуымен және ұрпақаралық жауапкершілікті мемлекеттік саясатқа енгізумен нығайтылды.

ЮНИСЕФ еріктілері экологиялық акция аясында Каспий теңізінің жағалауын қоқыстан тазартты. Климаттың өзгеруі — әрбір баланың болашағына төнген сын-қатер.

Ақтау қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/

Назарбаев Университетіндегі UNICEF Youth Eco community meetup-тағы ЮНИСЕФ еріктісі. ЮНИСЕФ экологиялық мәселелерді шешуге және орнықты болашақ құруға бағытталған жастардың бастамаларын қолдайды.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Жаһандық деңгейде Қазақстан Балалар, жастар және климаттық іс-қимыл туралы декларацияға қол қойып, 65 елге қосылды, бұл халықаралық күн тәртібімен үйлесуді және климаттық қаржыландыру серіктестіктеріне қолжетімділікті нығайтуды білдіреді.

Бұл міндеттемелерді іске асыру үшін ЮНИСЕФ Төтенше жағдайлар министрлігімен, Төтенше жағдайлар және СРБ (стихиялық ресктерді азайту) өңірлік орталығымен және Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) бірлесіп Қазақстандағы алғашқы Балалардың климаттық қауіп индексі (CCRI) моделін әзірледі. Субұлттық деңгейде деректер жинау балалардың қауіп-қатерге ұшырауы мен бейімделу әлеуеті туралы ұлттық дерекқорды қалыптастыруға мүмкіндік берді, бұл тәуекелдерді ескере отырып жоспарлады және цифрлық интеграцияны қолдады.

Нәтижелердің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін Үкімет CCRI СРБ әдістемесін ұлттық статистикалық жүйелер мен жергілікті жоспарлау процестеріне институционализациялауға келісті, бұл болжамды қаржыландыруды және деректер негізінде шешім қабылдауды қамтамасыз етеді. ГИС, климаттық тәуекелдерді талдау және модельдеу саласындағы әлеуетті арттыру бұл процестерге деген ұлттық меншікті нығайтты.

Қосымша шаралар климатқа төзімді денсаулық сақтау жүйелерін нығайтты, соның ішінде мектептердегі ауа сапасын бақылау реформалары және қоршаған орта денсаулығы мәселелерін педиатриялық көмекке интеграциялау климатқа байланысты балалардың денсаулығына төнетін қауіптерді тікелей азайтады.

Әрбір бала өмірде тең мүмкіндікке ие

Негізгі жетістіктер

«Цифрлық отбасы картасы» жүйесі неғұрлым атаулы әлеуметтік қолдау көрсетуге мүмкіндік берді

Мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын ілгерілету үшін 2025–2030 жылдарға арналған инклюзивті саясат тұжырымдамасы қабылданды

Балалар кедейлігі мен теңсіздікті азайту үшін әлеуметтік қорғау жүйелері нығайтылды

2025 жылы ЮНИСЕФ Қазақстан Үкіметіне экономикалық және институционалдық өзгерістер кезеңінде инклюзивті және құқықтарға негізделген әлеуметтік қорғау реформаларын ілгерілетуде қолдау көрсетті. ЖІӨ-нің өсуіне қарамастан, инфляция мен геополитикалық тәуекелдер аз қамтылған үй шаруашылықтары мен балалы отбасыларға, әсіресе мүгедектігі бар адамдар бар отбасыларға пропорционалды емес әсер етуді жалғастырды. ЮНИСЕФ қолдауы көпөлшемді балалар кедейлігімен күресу үшін әлеуметтік қорғау жүйелеріндегі тиімділікті арттыруға және бала құқықтарын интеграциялауға бағытталды.

Маңызды кезең — Ұлттық статистика бюросының (ҰСБ) ЮНИСЕФ-пен серіктестікте көпөлшемді кедейлікті өлшеудің инновациялық әдістемесін аяқтауы болды. Тек ақшалай көрсеткіштерден тыс шыға отырып, жаңа тәсіл білім беру, денсаулық сақтау және өмір сүру жағдайлары салаларындағы балалардың мұқтаждығын тіркейді. Әдістеме 2026 жылдың басында ресми түрде қабылданды. Институционализациядан кейін ол қиын өмірлік жағдайдағы балалар мен отбасыларды дәлірек анықтауға мүмкіндік береді.

ЮНИСЕФ сондай-ақ Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі бастаған Үкіметтің әлеуметтік көмектің категориялық моделінен қажеттілікке негізделген атаулы моделіне (АСП) көшуін қолдады.

Ақкербез (2 жаста) бала дамыту кабинетінің маманы мен анасының қарауымен кинетикалық құммен ойнау арқылы ұсақ моторикасын дамытуда. Мұндай сабақтар ерте жастағы баланың когнитивті дамуы үшін өте маңызды.

Облыстық аурухана, Шымкент қ., Қазақстан, 2025 ж. тамыз.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Көкшетау қаласының №4 мектеп-гимназиясының оқушысы PECS карточкаларының көмегімен баламалы қарым-қатынас дағдыларын меңгеруде. Құралдар цифрлық инклюзия бағдарламасы аясында ЮНИСЕФ-тің 2024 жылғы қайырымдылық Гала-кешінде жиналған қаражат есебінен ұсынылды. Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/NurlanKhalamkhan

Реформа «Отбасының цифрлық картасы» (ОЦК) жүйесіне және Шымкент пен Қарағандыда сынақтан өткен баллдық бағалауға негізделген жаңа әдістемеге сүйенеді. ЮНИСЕФ баллдарды есептеу логикасын бағалауға, симуляциялық талдау жүргізуге және ұлттық деңгейде масштабтау алдында халықаралық тәжірибемен салыстыруға техникалық көмек көрсетті.

Тағы бір маңызды жетістік — БҰҰ-ның Мүгедектер құқықтары жөніндегі комитетінің Қорытынды ескертулері бойынша Үкіметтің 2025–2030 жылдарға арналған Инклюзивті саясат тұжырымдамасын қабылдауы болды. Тұжырымдама құрылымдық кемсітушілікті ресми түрде мойндайды және кемсітпеушілік пен ақылға қонымды бейімдеу қағидаттарын енгізеді. Ол сондай-ақ Қазақстанның мүгедектіктің медициналық моделінен әлеуметтік моделіне көшу міндеттемесін бекітеді. ЮНИСЕФ мүгедектер құқықтары туралы ұлттық заңдарға өзгерістер енгізу жөніндегі заң жобасын әзірлеуге техникалық қолдау көрсетуді жалғастыруда.

Мемлекеттік басқару реформалары, соның ішінде жаңа Бюджет және Салық кодекстерін қабылдау кезінде фискалдық диалогты ақпараттандыру үшін ЮНИСЕФ бюджеттік ресурстарды атаулы әлеуметтік қорғауға бағыттау мүмкіндіктерін анықтау мақсатында қазба отынына берілетін субсидияларды зерттеуді бастады. ЮНИСЕФ кең атаулы емес субсидиялардан фискалдық тұрақтылықты сақтай отырып, осал отбасыларды қорғайтын өтемақы механизмдеріне көшуді жақтады. Зерттеу нәтижелері 2026 жылдың басында ұсынылатын болады.

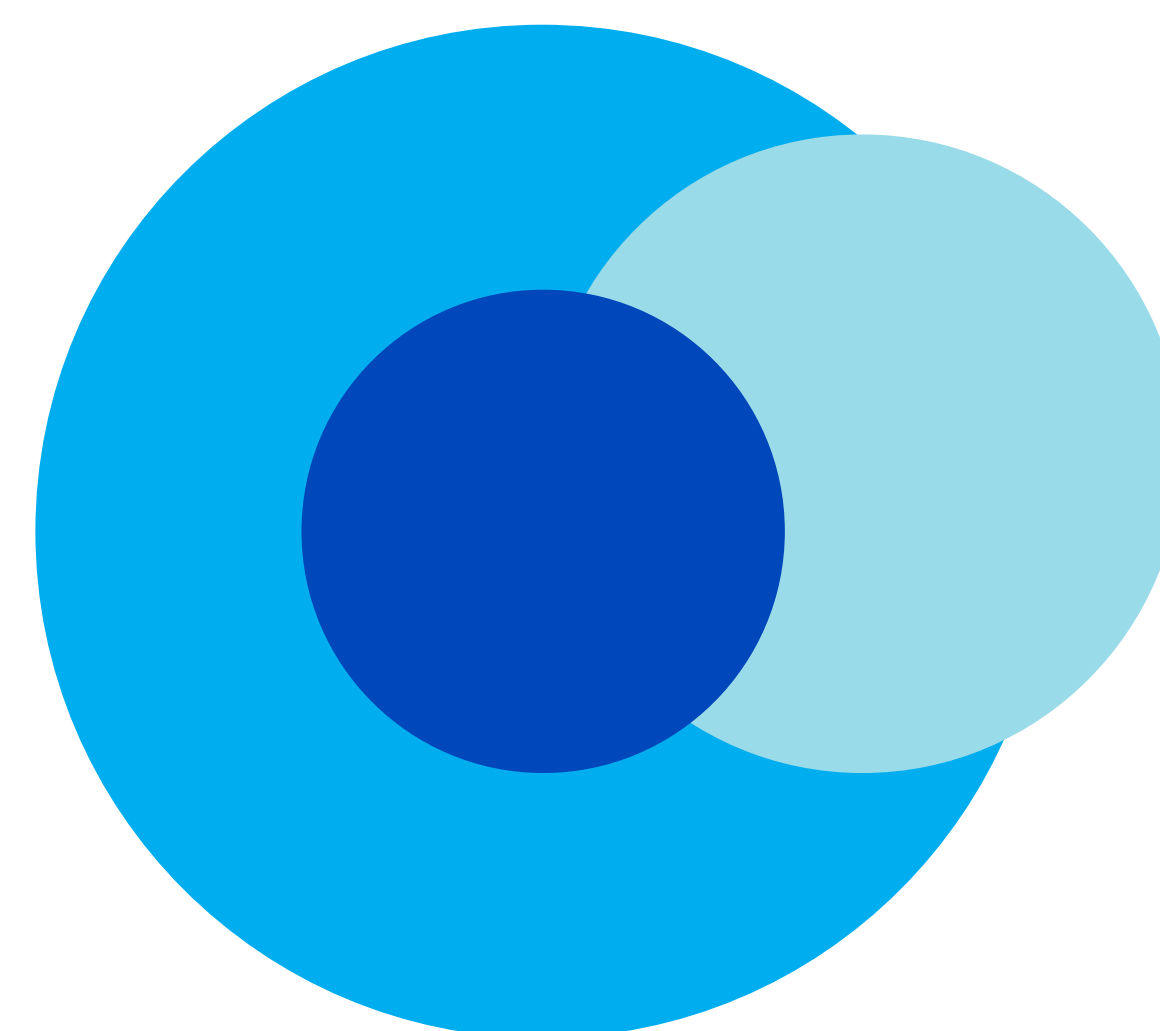
Бұл нәтижелер ЮНИСЕФ-тің техникалық сараптамасы арқылы бала құқықтары әлеуметтік қорғауды жаңғыртудың орталық элементі болып қалуын қамтамасыз ететін теңдік пен инклюзия қағидаттарына деген нық ұлттық бейілділікті көрсетеді.

Салааралық жұмыс

ДЕРЕКТЕРДІ ГЕНЕРАЦИЯЛАУ, БІЛІМДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

2025 жылы Қазақстан ЮНИСЕФ-тің техникалық қолдауымен 2024 жылғы Мультииндикаторлық кластерлік зерттеуді (МИКС) сәтті аяқтап, оның нәтижелерін ұсынды. Нәтижелер Президент Әкімшілігіне, Премьер-министр Кеңесіне, Парламентке және барлық 20 өңірлік әкімдікке берілді. MICS деректері негізінде бала құқықтарының депривациясын анықтау үшін өңірлік әлеуметтік-экономикалық профильдер әзірленді. Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) бірлесіп жиырма өңірлік консультация ұйымдастырылды, бұл дәлелді жоспарлауды нығайтты. Бұл нәтижелер Балалар мен жасөспірімдердің жағдайына жасалған сипаттамалық талдаумен бірге «Қазақстан балалары» бағдарламасының жобасына негіз болды, бұл саясатты жоспарлауда балалардың мүдделеріне бағытталған елеулі бетбұрысты көрсетті.

ЮНИСЕФ Үкіметке «Қазақстан балалары» атты маңызды мемлекеттік бағдарламаны қалыптастыруда атаулы техникалық көмек көрсетіп, халықаралық стандарттарға сәйкестікті нығайтты және балалардың әл-ауқаты инклюзивті экономикалық өсудің негізгі қозғалтқышына айналуын қамтамасыз етті.

ЮНИСЕФ Оқу-ағарту министрлігімен серіктестікте Қазақстан үшін «Ұрпақ - 2050» талдамалық есебін валидациялау бойынша ұлттық консультациялар өткізуге ықпал етті. Ел ТДМ хабында «Ұрпақ - 2050– Орталық Азия» есебінің өңірлік тұсаукесерін ұйымдастырушы болды, бұл өңір елдерінің білім беруге, балаларды қорғау жүйелеріне инвестиция салу және NEET санатындағы жастар үлесін азайту бойынша жол картасын әзірлеу жөніндегі бірлескен міндеттемесіне алып келді.

ЮНИСЕФ Қазақстанның Үшінші еркін ұлттық шолуын (ЕҰШ 2025) дайындау кезінде U-Report платформасы арқылы жастар консультацияларын қолдады. Барлық 20 өңірдегі жастардың жауаптары ЕҰШ-тың арнайы жастар тарауына енгізілді.

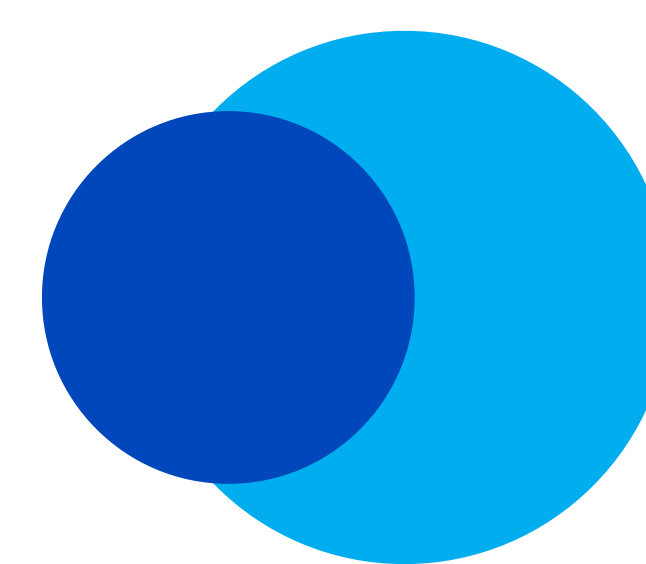
ЮНИСЕФ сондай-ақ Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) статистикалық қосымшаны дайындауда ынтымақтасып, ТДМ мониторингінің ұлттық жүйелерін нығайтты.

ЮНИСЕФ УПО, CEDAW және CESCР процестеріне айтарлықтай үлес қосты, бұл ретте УПО қорытынды ескертулерінің 20 пайызы ЮНИСЕФ ұсынымдарын көрсетті. ЮНИСЕФ сондай-ақ БҰҰ-ның 2026–2030 жылдарға арналған Тұрақты даму саласындағы ынтымақтастық жөніндегі негіздемелік бағдарламасын (UNSDCF) әзірлеуге белсенді қатысып, Жалпы мемлекеттік бағалауға үлес қосты.

Ұлттық статистика бюросы (ҰСБ) ЮНИСЕФ қолдауымен балалар туралы деректер жөніндегі ұлттық жұмыс тобын басқаруды жалғастырды, балаларға қатысты зорлық-зомбылық және мүгедектігі бар балалар бойынша көрсеткіштерді сынақтан өткізуге басымдық берді, жыл сайынғы «Қазақстан балалары» статистикалық жинағын және TransMonEE есептілігін дайындады.

Қазақстан ЮНИСЕФ пен БҰҰ ЕЭК бастаған Балалар статистикасы жөніндегі жетекші топтың жұмысына белсенді қатысып, өңірдегі әдістемелік стандарттарды ілгерілетуге бейілділігін растады.

ЮНИСЕФ Цифрлық даму және ЖИ министрлігімен және Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігімен бірлесіп, әлеуметтік саясат шараларын оңтайландыру үшін себепсалдарлық машиналық оқытуды пайдалану бойынша практикалық тақырыптық зерттеуді аяқтады. Ауқымды әкімшілік деректерді пайдалана отырып, зерттеу ақшалай трансферттер бағдарламаларының балалардың әл-ауқатына, соның ішінде қаржылық осалдыққа әсерін бағалады қарыздың жиналуы және әлеуметтік тұрақтылықтың прокси-индикаторлары. Нәтижелер саясаттың әртүрлі топтарға әсеріндегі айтарлықтай айырмашылықтарды анықтады, бұл бағдарламалардың біркелкі дизайны тиімсіз шығындар мен атаулы қолдау көрсетудің өткізіп алған мүмкіндіктеріне әкелуі мүмкін екенін көрсетті.

КОММУНИКАЦИЯЛАР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ-ТҮСІНДІРУ ЖҰМЫСТАРЫ

2025 жылы ЮНИСЕФ Қазақстанда жастардың қатысуын, коммуникацияларды және қоғамдық адвокацияны айтарлықтай кеңейтіп, жастарды бала құқықтарын ілгерілетудегі белсенді серіктестер ретінде көрсетті. Бұл күш-жігер азаматтық қатысу мен цифрлық басқаруды басымдыққа алатын ұлттық реформалармен үйлесті.

ЮНИСЕФ ауқымды жастар волонтерлігіне көшуді білдіретін Жастарды тартудың жалпыұлттық бағдарламасын іске қосты. Жыл соңына қарай 10 000-ға жуық жас жұмылдырылды, оның 4 476-сы барлық өңірлерде белсенді қатысты. Астана, Алматы, Шымкент, Ақтау, Көкшетау және Семей қалаларында ЮНИСЕФ-тің алты жастар хабы құрылды. Хабтар қатысу, өзара оқыту және қоғамдастықтармен жұмыс істеу, әсіресе денсаулық сақтау саласындағы хабардарлықты арттыру үшін платформа болып табылады.

Хабтар аясында 4 476 ерікті онлайн-тренингтен өтіп, қоғамдық бастамаларға үлес қосты. Олардың күш-жігері 20 000 ағаш отырғызуды, 500 тонна қалдықты жинауды және миллион адамды қамтыған бала құқықтары бойынша ақпараттық сессиялар өткізуді қамтыды. Экологиялық іс-қимыл және оқыту саласында жастарды тарту бойынша 75-тен астам іс-шара өткізілді. Алматыдағы Ұлттық жастар форумы жетекші еріктілерді экология, психикалық денсаулық және қоғамдық қауіпсіздік бойынша 13 жобаны таныстыру үшін жинап, олардың үкімет және бизнес көшбасшыларымен байланысын қамтамасыз етті.

ЮНИСЕФ-тің ұлттық еріктілер цифрлық платформасын тегін әзірлеу үшін жетекші қазақстандық ИТ-компания Documentolog-пен жаңа про-боно серіктестік орнатылды.

Астанадағы танысу іс-шарасы (Outreach event) барысында волонтерлер бала құқықтарын ілгерілету бойынша идеяларымен бөлісуде.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/AdilAblitayev

Белгілі тележүргізуші және ЮНИСЕФ Досы Динара Жаныкул екінші Гала-кеш қарсаңындағы баспасөз іс-шарасында.
Алматы қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/MichaelSitnikov

Институционалдық серіктестіктер өңірлік университеттермен және жастар саясаты басқармаларымен ынтымақтастық арқылы нығайтылды, бұл жастардың мүмкіндіктерін кеңейтуге деген мемлекеттік қолдауды көрсетеді.

Қазақстандағы U-Report платформасы айтарлықтай кеңейіп, 13 605 қатысушыға жетті (2024 жылмен салыстырғанда 155% өсім), бұл саясатты қалыптастыруда жастардың кері байланыс құралы ретінде бекітілгенін көрсетеді.

Инфлюенсерлермен жұмыс ЮНИСЕФ-тің қамтуының маңызды құрамдас бөлігі болып қалды. 2025 жылы 66 цифрлық лидер ЮНИСЕФ-тің онлайн-қауіпсіздік, жағымды ата-ана болу, БЕД және психикалық денсаулық бойынша науқандарын қолдады. ЮНИСЕФ-тің цифрлық платформалары тұрақты өсуді көрсетті: 2025 жылы әлеуметтік

желілердегі жазылушылардың жалпы саны 133 509 адамға жетті, бұл 2024 жылмен салыстырғанда 15 пайызға көп.

Соңында, ЮНИСЕФ, Оқу-ағарту министрлігі және Конституциялық Сот Конституцияның 30 жылдығына орай балалар суреттерінің жалпыұлттық байқауын ұйымдастырды. Байқауға 169 оқушы қатысып, 30 үздік жұмыс Президент Әкімшілігіне ұсынылған үш тілдік өнер альбомында жарияланды, бұл Қазақстанның балалардың қоғамдық өмірге қатысуына деген бейілділігін білдіреді.

ІС-ШАРА ҚОНАҚТАРЫ

Дарын Жалды

Алматы әкімі

Доктор Рашед
Мұстафа Сарвар

ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы өкілі

ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы Өкілі доктор Рашед Мұстафа Сарвар волонтерлермен сәлемдесуде.

Алматы қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/IvanPershin

Серіктестік

2025 жылы Қазақстандағы ЮНИСЕФ үкіметпен, азаматтық қоғаммен, академиялық ортамен және жеке сектормен тығыз серіктестік арқылы балалардың құқықтары мен әл-ауқатын ілгерілетуде айтарлықтай жетістіктерге жетті. ЮНИСЕФ Сыртқы істер, Денсаулық сақтау, Оқу-ағарту, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, Ақпарат және мәдениет, Цифрлық даму және ЖИ, Экология, Төтенше жағдайлар министрліктерімен, сондай-ақ Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігімен (АСПИР), Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) және Балалардың құқықтарын қорғау комитетімен (КОПД) тығыз жұмыс істеді, бұл ЮНИСЕФ-тің барлық секторлардағы сенімді серіктес ретіндегі рөлін көрсетеді.

Бала құқықтары жөніндегі уәкіл, Конституциялық Сот және Сенат ЮНИСЕФ адвокациясын ілгерілетуде, бала құқықтары саласындағы ұлттық міндеттемелерді нығайтуда және «Қазақстан балалары» ұлттық бағдарламасын (2026–2030) әзірлеуді қоса алғанда, реформаларды жеделдетуде маңыз-

да, реформаларды жеделдетуде маңызды рөл атқарды.

ЮНИСЕФ-тің техникалық көмегімен Үкімет баланың ерте дамуы (БЕД) және ерте араласу бойынша алғашқы межсекторлық «Satti Bastau» кешенді жоспарына (2025–2027) қол қойды. Бұл айтулы жоспар әрбір баланың өміріндегі ең жақсы бастауды қамтамасыз ету үшін денсаулық сақтау, оқу-ағарту және әлеуметтік қамсыздандыру министрліктерінің алғашқы үйлестірілген іс-қимылын білдіреді.

ЮНИСЕФ пен Сыртқы істер министрлігі ТДМ хабында «Ұрпақ 2050 – Орталық Азия» есебінің өңірлік тұсаукесерін бірлесіп өткізді. Іс-шара өңір лидерлерінің сапалы білім беруге, балаларды қорғау жүйелерін нығайтуға, NEET санатындағы жастар үлесін азайтуға және трансформациялық әлеуметтік қорғауға бағытталған жол картасын әзірлеу жөніндегі бірлескен міндеттемесімен аяқталды.

ЮНИСЕФ сондай-ақ Қазақстанның тұрақты даму күн тәртібін қалыптастыруда жастардың дауысын күшейту үшін Ұлттық экономика министрлігімен серіктестік орнатты.

Елдар, Мансұр және Амира (Петропавл қ.) — Алматыдағы ЮНИСЕФ Жастар форумы аясында өткен әлеуметтік жобалар көрмесінің жеңімпаздары. Олардың QazDysFont жобасы (дислексиясы бар балаларға арналған қазақ қаріпі) бүкіл Қазақстаннан жиналған 90 бастаманың ішінен үздік шығып, инклюзивті орта құрудағы жастар инновациясының әлеуетін көрсетті.

Алматы қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/TatyanaDruzhinina

ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы Өкілі доктор Рашед Мұстафа Сарвар мен Documentolog компаниясының CEO-сы Байжан Қанафин цифрлық серіктестік туралы меморандумға қол қойды. Ынтымақтастық еріктілер қозғалысын қолдау үшін инновациялық ИТ-шешімдерді жасауға бағытталған.

Алматы қ., Қазақстан.

UNICEF/Kazakhstan/2025/TatyanaDruzhinina

2025

ЮНИСЕФ ТҮРЛІ СЕКТОРЛАР АРАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫ НЫҒАЙТЫП ұлттық және жаһандық серіктестіктер арқылы балалар құқықтарын ілгерілетті

20 өңір

Ю-РЕПОРТ АРҚЫЛЫ БАРЛЫҚ ӨҢІРЛЕРДЕН КЕЛГЕН ЖАСТАР 2025 жылғы Ерікті ұлттық шолуға өз үлесін қосты

U-Report консультациялары арқылы барлық 20 өңірдегі жастардың пікірлері 2025 жылғы Үшінші еркін ұлттық шолудың (ЕҰШ) негізіне айналды. Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) бірлесіп ЮНИСЕФ ЕҰШ-тың статистикалық қосымшасын әзірлеуді қолдап, ТДМ мониторингін нығайтты.

2025 жыл бойы ЮНИСЕФ 2026–2030 жылдарға арналған БҰҰ-ның Ынтымақтастық жөніндегі негіздемелік бағдарламасын (UNSDCF) іске асыру үшін БҰҰ-ның ынтымақтастық механизмдеріне белсенді қатысты.

ЮНИСЕФ сондай-ақ БҰҰ-ның басқа агенттіктерімен ынтымақтастықты жалғастырды: ЮНФПА-мен MICS енгізу бойынша; ДДСҰ-мен цифрлық денсаулық сақтауды нығайту бойынша; және БҰҰ-әйелдер құрылымымен отбасын қолдау орталықтарын реформалау мен гендерлік зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша. ЮНИСЕФ «Гендерлік зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күндік белсенділік» науқаны аясында іс-шараларды ұйымдастырды.

Оқу-ағарту министрлігімен, Балалардың құқықтарын қорғау комитетімен және Ішкі істер министрлігімен (Киберполиция департаменті) серіктестікте ЮНИСЕФ интернеттегі қауіпсіз мінез-құлықты ілгерілету және цифрлық қауіпсіздікті нығайту бойынша ауқымды науқан өткізді.

Азия даму банкі ЮНИСЕФ пен Ұлттық статистика бюросының (ҰСБ) 2024 жылғы MICS нәтижелерін тарату бойынша серіктесі болды. Нәтижелер Президент Әкімшілігіне, Парламентке және әкімдіктерге ұсынылды. Өңірлік әлеуметтік-экономикалық профильдер бала құқықтарының депривациясын көрсетті. БНС-пен бірлесіп жиырма өңірлік презентация өткізілді. 2025 жылы ҰСБ мен ЮНИСЕФ сондай-ақ көпөлшемді кедейлікті өлшеу әдістемесін аяқтады.

ЮНИСЕФ жеке сектормен және ықпалды лидерлермен стратегиялық өзара іс-қимыл арқылы бала құқықтарын ілгерілету үшін корпоративтік серіктестіктерді нығайтты. Жаңадан құрылған Консультативтік кеңес стратегиялық бағыт-бағдар береді және ресурстарды жұмылдыруды қолдайды.

Кеңестің күш-жігерін 2026–2030 жылдарға арналған Елдік бағдарламаның басымдықтарымен үйлестіру үшін төрт бағыт анықталды. ЮНИСЕФ Мәдениет және ақпарат министрлігімен жастардың қатысуы, отбасын қолдау орталықтары және зорлық-зомбылықтың алдын алу мәселелері бойынша 2025–2026 жылдарға арналған жұмыс жоспарына қол қойды.

Жеке сектормен өзара іс-қимыл СІТІХ компаниясымен серіктестік арқылы кеңейді, оның аясында Дүниежүзілік балалар күніне орай 141 цифрлық экранда науқан өткізілді. ЮНИСЕФ сондай-ақ BeWoman және YPO ұйымдастырған New Vision сияқты жоғары деңгейдегі бизнес-форумдарда бала құқықтары күн тәртібін ұсынды.

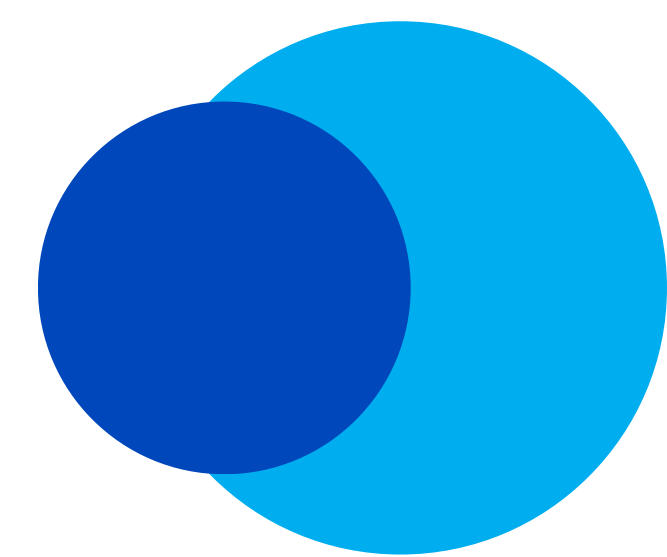
Азаматтық қоғам ұйымдары мен академиялық институттар тамақтану, иммундау, мектептегі интернет, STEAM саласындағы қыздар, ата-ана болу, онлайн-қауіпсіздік, балаларды қорғау және инклюзивті білім беру салаларында нәтижелерге қол жеткізуде орталық рөл атқарды.

ЮНИСЕФ-тің Консультативтік кеңесінің мүшелері Алматыда өткен екінші стратегиялық кездесуде. Кеңес Қазақстан балаларының мүддесі үшін стратегиялық қолдау көрсету және ресурстарды жұмылдыру мақсатында жеке сектор мен мәдениет көшбасшыларының басын қосады.

Алматы қ., Қазақстан.

UNICEF/Kazakhstan/2025/IvanPershin

ЮНИСЕФ Цифрлық қоғамдық игіліктерді университеттік бағдарламаларға интеграциялауға сараптамалық қолдау көрсетті және қыздармен бірлесіп ойын дизайны бойынша оқу модульдерін жасады. Godot қозғалтқышы және инклюзивті дизайн бойынша ресурстар Learning Passport платформасына жүктелді.

ЮНИСЕФ-тің Akelius сауаттылық бағдарламасы «Өрлеу» орталығына және Халықаралық Ақпараттық Технологиялар Университетіне (ITU) сәтті тапсырылды, ол 18 мектептегі 2 028-ден астам баланы, соның ішінде өңір елдерінен келген 200 мигрант баланы қамтыды. 438 мұғалімге арналған коучинг цифрлық оқыту дағдыларын нығайтты. Ұлттық білім академиясымен серіктестікте ЮНИСЕФ климаттық білім беру бағдарламасына шолу жасады.

«Өрлеу» сондай-ақ мұғалімдердің онлайн-қауіпсіздік саласындағы әлеуетін нығайтып, 250 педагогты мектептегі зорлық-зомбылыққа жауап беру әдістеріне үйретті.

ЮНИСЕФ субұлттық деңгейде Балалардың климаттық қауіптері мен төзімділігі индекcін әзірлеуді қолдау арқылы Төтенше жағдайлар және стихиялық рисктерді азайту өңірлік орталығымен (ЦЧССРБ) ынтымақтастықты жалғастырды.

Жалпы, 2025 жыл серіктестік үшін трансформациялық жыл болды. Стратегиялық ынтымақтастық пен сенімді адвокация арқылы Қазақстандағы ЮНИСЕФ балалардың өміріне ұзақ мерзімді әсер ету үшін негізді нығайтты.

Әлемге әйгілі опера әншісі және UNICEF Friend Мария Мудряк балаларды қолдауға арналған «Dreams Without Borders» Гала-кешінде өнер көрсетуде.

Алматы қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/AibekMurati

Инновациялар және
алынған сабақтар

ЮНИСЕФ-тің "Dreams Without Borders" Гала-кешіндегі аукционға қойылған Сальвадор Далидің ксилографиясы. Лотты Zhanykulov Foundation қоры ұсынды. Барлық жиналған қаражат Қазақстандағы жасөспірімдердің психикалық денсаулығын нығайту бағдарламасына бағытталды.

Алматы қ., Қазақстан.

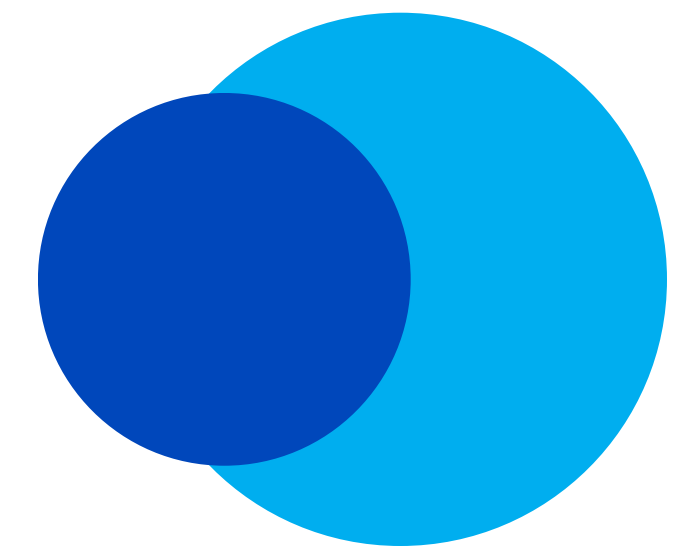
@UNICEF/Kazakhstan/2025/AibekMurati

2025 жылы ЮНИСЕФ жеке сектормен стратегиялық өзара іс-қимыл арқылы өз беделін айтарлықтай нығайтып, ресурстарды жұмылдыру көлемін үш есеге арттырды. Қазақстандағы ЮНИСЕФ-тің алғашқы қайырымдылық Гала-кешін табысты өткізуге негізделе отырып, «Шексіз армандар» атты екінші іс-шара инновациялық тәсілдердің нәтижелерді қалай еселейтінін көрсетті. Әсерлі стори-теллинг пен инфлюенсерлердің қатысуының арқасында ЮНИСЕФ 547 000 АҚШ долларын жинап (алдыңғы жылғы көрсеткіштен үш есе көп), жасөспірімдердің психикалық әл-ауқаты туралы ұлттық хабардарлықты арттырды. Іс-шара Қазақстанның бизнес-қоғамдастығының балалардың болашағын құруға деген бейілділігін көрсетті.

Гала-кеш межсекторлық ынтымақтастықтың трансформациялық күшін паш етті. Компаниялар, филантроптар мен артистер 379 000 АҚШ доллары сома-сына тегін өнер көрсетулер мен БАҚ-та жариялауды қоса алғанда, айтарлықтай үлес қосты. Адвокацияны мәдени өзара іс-қимылмен ұштастыра отырып, іс-шара 11,3 миллион адамды қамтып, әлеуметтік өзгерістерді ынталандыру үшін көрінудің маңыздылығын растады. Жұмылдырылған ресурстар 50 000-нан астам маманның әлеуетін нығайтуға және 140 000 жасөспірім үшін психикалық денсаулық қызметтерін жақсартуға бағытталады — бұл креативті серіктестіктер нақты нәтижелер бере алатынын дәлелдейді.

Гала-кеш ЮНИСЕФ-тің Қазақстанның жеке секторымен серіктестік дәстүрін нығайтты. ЮНИСЕФ сондай-ақ ауқатты тұлғалармен (HNWIs) өзара іс-қимылды тереңдетіп, дербестендірілген тәсілді қолданды. Арнайы ұйымдастырылған іс-шаралар арқылы ЮНИСЕФ ірі донорлар пулын кеңейтті және Қазақстанның ең ықпалды филантроптарының қызығушылығын арттырды.

2024 жылы сегіз жылдық үзілістен кейін Қазақстан ЮНИСЕФ, ЮНФПА және Азия даму банкінің белсенді қолдауымен Еуропа және Орталық Азия өңіріндегі ең ірі деректер жинау операциясын — Мультииндикаторлық кластерлік зерттеуді (MICS) сәтті аяқтады. 24 000 үй шаруашылығын қамтып, 96,4% қатысу деңгейімен зерттеу бес кешенді сауалнама бойынша жоғары сапалы деректер алуға мүмкіндік берді. Зерттеу аясында әйелдер, қыздар, жасөспірімдер мен үй шаруашылықтары туралы репрезентативті деректер алынды, бұл денсаулық сақтау, тамақтану, білім беру және қорғау салаларындағы гендерлік теңсіздікті талдауға негіз болды. MICS 2024 Ұлттық статистикалық жұмыстар жоспарына енгізілді, бұл деректер негізінде саясатты жоспарлаудағы маңызды кезең болды. Айта кетерлігі, Үкімет зерттеу құнының 50%-ын өзі өтеп, институционалдық меншікті көрсетті. ЮНИСЕФ Ұлттық статистика бюросының (ҰСБ), АДБ және ЮНФПА ресурстарын жұмылдырды.

Іске асыру өңірлік қақтығыстардың салдары, бағаның өсуі және 2024 жылғы 10 өңірдегі ауқымды су тасқыны сияқты сын-қатерлер жағдайында өтті. Үйлестірілген күш-жігер арқылы ЮНИСЕФ пен Үкімет зерттеудің қоғамдық сенімі мен көрінуін қамтамасыз етті. Бірлескен пресс-брифингтер бүкіл ел бойынша өткізіліп, әлеуметтік желілердегі науқан-

дармен және колл-орталықтардың стандартталған скрипттерімен қолдау тапты. Полиция департаменттері мен жергілікті билік органдары зерттеудің заңдылығын растады, ал икемді кесте қамтуды барынша арттыруға мүмкіндік берді. CAPI (планшеттерде деректер жинау) пайдалану қағазды қолдануды айтарлықтай азайтып, Қазақстанның «жасыл» даму күн тәртібін қолдады.

Қазақстанның озық цифрлық инфрақұрылымы вакцинация жазбаларын тиімді верификациялауға мүмкіндік берді және 15–24 жастағы жастарға арналған психикалық денсаулық бойынша инновациялық модульді енгізуді қолдады. ЮНИСЕФ-тің штаб-пәтері мен Денсаулық сақтау министрлігінің техникалық қолдауымен модуль мәдени тұрғыдан бейімделді және мамандарға жіберу механизмімен байланыстырылды. Барлығы 147 интервьюер оқытудан өтіп, 20 өңірде 40 психологпен жұмыс істеді. Психикалық денсаулық тақырыбының нәзіктігі мен стигмаға байланысты қатысу шектеулі болды, бұл репрезентативтілікке әсер етті. Нәтижелер жарияланбаса да, бұл тәжірибе әл-ауқат мәселелерін ұлттық зерттеулерге интеграциялау жолындағы қадам болды және стигмадан арылу қажеттілігін көрсетті.

2025 жылы ЮНИСЕФ Сенатпен, Президент Әкімшілігімен және Ұлттық статистика бюросымен (ҰСБ) MICS қорытынды есебін таныстыру үшін тығыз жұмыс істеді, бұл дәлелді саяси диалогқа негіз қалады. Президент Әкімшілігінің қолдауымен ЮНИСЕФ пен БНС әкімдіктер үшін 20 әлеуметтік-экономикалық портфель әзірледі, бұл жергілікті билік органдарын субұлттық жоспарлау үшін біліммен қаруландырды. Консультациялар барлық 20 өңірде өтіп, басқару басымдықтарын қалыптастырудағы деректердің рөлін көрсетті.

Ең бастысы, MICS нәтижелері 2026–2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» ұлттық бағдарламасын әзірлеудің негізі болды және салалық стратегиялар мен бағдарламалық құжаттарға әсер етті. Зерттеу деректер негізінде шешім қабылдауды нығайтты және Қазақстанның даму күн тәртібіне деректер арқылы басқаруды енгізді.

Елдік бағдарламаны бағалау (CPE) нәтижелері ЮНИСЕФ-тің 2026–2030 жылдарға арналған Елдік бағдарлама құжатын (CPD) жоспарлау мен әзірлеуге айтарлықтай әсер етті. Қазақстан Үкіметімен бірлесіп әзірленген ЕБҚ ЮНИСЕФ-тің елдегі стратегиялық ұстанымына қатысты түйінделген сабақтарды көрсетеді. CPE бағалауы ЮНИСЕФ-тің бала құқықтарын дәйекті адвокациялауы және деректерге негізделген тәсілдерді жүйелі пайдалануы ұйымға деген сенімді арттырғанын көрсетті. Ол сондай-ақ тұрақты нәтижелерге қол жеткізу үшін стратегияларды жергілікті контекстке бейімдеудің және көпсекторлық серіктестіктерді нығайтудың маңыздылығын анықтады. Бұл қорытындылар жаңа ЕБҚ басымдықтарын анықтауға тікелей әсер етті.

Оқу-ағарту, Денсаулық сақтау, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлері ерте жастағы балаларды дамыту және ерте араласу жөніндегі 2025–2027 жылдарға арналған «Сәтті бастау» кешенді жоспарына қол қойды. Бұл жоспар ЮНИСЕФ-тің қолдауымен жүзеге асырылады.

Астана қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Хадия (2 жас) мен Мариям (2 жас) аналарымен серуендеп жүр. ЮНИСЕФ әрбір бала үшін инклюзивті және қауіпсіз орта құруды қолдайды.

Шымкент қ., Қазақстан.

@UNICEF/Kazakhstan/2025/ArmanMustafin

Сонымен қатар, Цифрлық даму және ЖИ министрлігі мен Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі жүргізген талдау жұмыстары әлеуметтік саясат шараларын оңтайландыру үшін себеп-салдарлық машиналық оқытуды қолдану бойынша тақырыптық зерттеуге алып келді. Ауқымды әкімшілік деректерді пайдалана отырып, зерттеу ақшалай трансферттер бағдарламаларының әсерін бағалады. Бұл балалардың әл-ауқатына, соның ішінде қаржылық осалдық пен қарыздың жиналуына әсерді бағалауға мүмкіндік беріп, халық топтары арасындағы айырмашылықтарды анықтады. Нәтижелер бағдарламалардың біркелкі дизайны тиімсіз шығындар мен ең осал отбасыларды қолдаудың өткізіп алған мүмкіндіктеріне әкелуі мүмкін екенін көрсетті.

Болашаққа көз жүгіртсек, бұл жұмыс Қазақстанның әлеуметтік қорғау жүйесінде деректер негізінде саясат әзірлеуді институционализациялау және ЖИ құралдарын пайдалану үшін негіз қалайды. Зерттеу себеп-салдарлық машиналық оқытудың нысаналы топтарды анықтау дәлдігі мен экономикалық тиімділікті арттыру арқылы саясатты қалыптастыру процесін қалай нығайта алатынын нақты көрсетеді. Алынған білім қазіргі үкіметтік реформаларға ықпал етуде және 2026–2030 жылдарға арналған ЕБҚ стратегиялық басымдықтарымен тығыз үйлеседі.

Алғыс сөз

ЮНИСЕФ 2025 жылы Қазақстандағы балалардың құқықтары мен әл-ауқатын жақсартуға қосқан баға жетпес үлесі үшін **барлық серіктестеріне шынайы ризашылығын білдіреді.**

Біз Қазақстан Республикасының Үкіметіне, ұлттық мекемелерге, Біріккен Ұлттар Ұйымының агенттіктеріне, халықаралық ұйымдарға, азаматтық қоғам серіктестеріне, академиялық мекемелерге, жеке секторға, бұқаралық ақпарат құралдарына, жеке донорларға және өз ісіне адал еріктілерге шын жүректен алғыс айтамыз.

Сіздердің бірлескен күш-жігеріңіз бен мызғымас адалдықтарыңыз Қазақстандағы әрбір бала үшін жарқын болашақ құруда аса маңызды.

Әрбір бала үшін

Ол кім болса да.
Қай жерде өмір сүрсе де.
Әрбір бала балалық шаққа лайық,
Болашаққа.
Әділ мүмкіндікке.
Сондықтан ЮНИСЕФ әрдайым жанында.
Әрбір бала үшін.
Күн сайын.
190-нан астам елдер мен аумақтарда.
Қол жеткізу ең қиын балаларға жетіп.
Көмектен ең алыс жүргендерге.
Ең шеттетілгендерге.
Сондықтан біз соңына дейін қаламыз.
Және ешқашан берілмейміз.

юнисеф

әрбір бала үшін

ЮНИСЕФ Қазақстанда жариялады

📍 **Мекенжайы:** Бейбітшілік көшесі, 10,
1-блок

Астана, Z10K8H4

☎ **Қазақстан Республикасы**

Тел.: +7 (7172) 32-28-78

Бізге жазылыңыз:

📘 UNICEF Kazakhstan

✂ @unicefkaz

📷 @unicefkazakhstan

🎵 @unicefkazakhstan

🌐 <https://www.unicef.org/kazakhstan/>